

**Anekant Education Society's
Tuljaram Chaturchand College of Arts, Science and Commerce
BARAMATI – 413102 (Dist-Pune)
Autonomous**

Department of Sociology

F.Y.B.A. Syllabus Semester Pattern (2019-20)

Semester	Paper Code	Title of Paper	No. of Credits
I	SOC1101	INTRODUCTION TO SOCIOLOGY	3

समाजशास्त्र प्रश्नसंच

१. वस्तुनिष्ठ प्रश्न

१.१ समाजशास्त्र हा शब्द कोणत्या दोन शब्दांच्या संयोगातून तयार झाला आहे?

१. संस्कृत आणि ग्रीक २. लॅटिन आणि पर्शियन ३. संस्कृत आणि लॅटिन ४. लॅटिन आणि ग्रीक

१.२ समाजशास्त्राचा जनक कोणाला म्हणतात ?

१. मॅक्स वेबर २. ऑगस्ट कॉम्ट ३. कार्ल मार्क्स ४. हॅरी जॉन्सन

१.३ “सामाजिक क्रियांचा अभ्यास करणारे शास्त्र म्हणजे समाजशास्त्र होय” असे कोणी म्हटले ?

१. मॅक्स वेबर २. ऑगस्ट कॉम्ट ३. हॅरी जॉन्सन ४. एमील दुर्खीम

१.४ **Course of Positive Philosophy** हा ग्रंथ कोणी लिहिला ?

१. कार्ल मार्क्स २. कार्ल पिअर्सन ३. ऑगस्ट कॉम्ट ४. हॅरी जॉन्सन

१.५ समाजशास्त्र या विषयाची निर्मिती एक नवीन शास्त्र म्हणून कोणत्या शतकात झाली ?

१. १७ व्या शतकात २. १६ व्या शतकात ३. १८ व्या शतकात ४. १९ व्या शतकात

१.६ "सामाजिक संबंधाचे जाळे म्हणजे समाज", असे कोणी म्हटले?

१. मॅक आयव्हर आणि पेज २. ऑगस्ट कॉम्ट ३. कार्ल मार्क्स ४. हॅरी जॉन्सन

१.७ सामाजिक संरचनेचे घटक कोणी निर्देशित केले?

१. टॉलकॉट पार्सन्स २. हॅरी जॉन्सन ३. ऑगबर्न ४. लुंडबर्ग

१.८ निश्चित भूप्रदेश हे कशाचे वैशिष्ट्य मानले जाते?

१. धर्म २. कुटुंब ३. समाज ४. संस्कृती

१.९ व्यक्तीला जन्माने प्राप्त होणाऱ्या दर्जास काय म्हणतात?

१. अर्जित २. अर्पित ३. नियमित ४. अनियमित

१.१० मान्यताप्राप्त नियमांच्या संचास काय म्हणतात?

१. समाज २. कुटुंब ३. संस्था ४. धर्म

१.११ प्राथमिक समूह हि संकल्पना कोणी मांडली?

१. हॅरी जॉन्सन २. हॉर्टन आणि हंट ३. चार्लस हर्टन कुले ४. मॅक आयव्हर आणि पेज

१.१२ सामाजिक समुहात कमीत कमी किती सदस्य असतात?

१. एक २. दोन ३. चार ४. तीन

१.१३ कुटुंब हे कोणत्या समूहाचे उदाहरण आहे?

१. दुय्यम समूह २. संदर्भ समूह ३. प्राथमिक समूह ४. बाह्य समूह

१.१४ मोठा आकार हे कोणत्या समूहाचे वैशिष्ट्य आहे?

१. संदर्भ समूह २. प्राथमिक समूह ३. दुय्यम समूह ४. अंतः समूह

१.१५ संदर्भ समूह हि संकल्पना कोणी मांडली?

१. ऑगबर्न २. हॉर्टन आणि हंट ३. रॉबर्ट मर्टन ४. विल्यम सम्नेर

१.१६ “संस्कृती वातावरणाचा मानव निर्मित भाग आहे” असे कोण म्हटले?

१. हस्कोव्हिटस २. डॉ. इरावती कर्वे ३. सोरोकीन ४. मॅक आयव्हर आणि पेज

१.१७ मोटारगाडी, फर्निचर, ब भांडी इत्यादी गोष्टी कोणत्या संस्कृतीची वैशिष्ट्ये आहेत?

१. अभौतिक संस्कृती २. आदिवासी संस्कृती ३. भौतिकसंस्कृती ४. शहरी संस्कृती

१.१८ प्रथा, परंपरा, लोकाचार, लोकरूढी हि कोणत्या संस्कृतीची उदाहरणे आहेत?

१. ग्रामीण संस्कृती २. भौतिकसंस्कृती ३. आदिवासी संस्कृती ४. अभौतिकसंस्कृती

१.१९ ज्या प्रकीयेद्वारे व्यक्ती आपल्या समाजाची संस्कृती शिकते त्या प्रक्रियेस काय म्हणतात?

१. सामाजीकरण २. संस्कृतीकरण ३. शिक्षण ४. पुनर्सामाजीकरण

१.२० वसतिगृहात राहण्यास गेल्यावर स्वतःची कामे स्वतः करावी लागतात हे कशाचे उदाहरण

आहे?

१. सामाजीकरण २. पुनर्सामाजीकरण ३. संस्कृतीचे हस्तांतरण ४. परावलंबन

२. एक वाक्यात उत्तरे लिहा.

२.१ युरोपमध्ये झालेल्या प्रमुख दोन क्रांत्या कोणत्या?

२.२ समाजशास्त्राची व्याख्या लिहा?

२.३ मुलभूत सामाजिक संस्था कोणत्या?

२.४ वस्तुनिष्ठता म्हणजे काय?

२.५ सामाजिक आंतरक्रिया म्हणजे काय?

- २.६ समाजाची व्याख्या लिहा?
- २.७ समाज संरचना म्हणजे काय?
- २.८ सामाजिक संस्थेची व्याख्या लिहा?
- २.९ भूमिका म्हणजे काय?
- २.१० व्यक्तीला जन्माने प्राप्त झालेल्या दर्जास काय म्हणतात?
- २.११ सामाजिक समूह म्हणजे काय?
- २.१२ अनौपचारिक समूह म्हणजे काय?
- २.१३ कोणत्या समूहात हस्तांतरणीय संबंध असतात?
- २.१४ प्राथमिक समूहाचा आकार कसा असतो?
- २.१५ कोणत्या समूहात ऐच्छिक सभासदत्व असते?
- २.१६ संस्कृती म्हणजे काय?
- २.१७ संस्कृतीचे शिक्षण व्यक्तीला कोण देते?
- २.१८ सामाजीकरणाचे अनौपचारिक साधन कोणते?
- २.१९ अभौतिक संस्कृती म्हणजे काय?
- २.२० तुरुंगात कैद्याचे केलेले सामाजीकरण याला काय म्हणतात?

३. टीपा लिहा.

- ३.१ समाजशास्त्राचा उगम.
- ३.२ सामाजिक क्रिया आंतरक्रियांचा अभ्यास.
- ३.३ निरीक्षण क्षमता.

- ३.४ तुलनात्मक अभ्यास पध्दती.
- ३.५ सामाजिक प्रयोग पध्दती.
- ३.६ समाज हि एक अमूर्त संकल्पना.
- ३.७ परस्परावलंबन आणि सहकार्य.
- ३.८ दर्जा व भूमिका.
- ३.९ सामाजिक संस्थेची अनौपचारिक निर्मिती.
- ३.१० प्रतीके किवा चिन्हे.
- ३.११ सामाजिक समूह संकल्पना.
- ३.१२ परिवर्तनशीलता किवा गतिशीलता.
- ३.१३ प्राथमिक समूह संकल्पना.
- ३.१४ संदर्भ समूह.
- ३.१५ दुय्यम समूह संकल्पना.
- ३.१६ व्यक्तिमत्व संकल्पना.
- ३.१७ पुनर्सामाजीकरण.
- ३.१८ भौतिक संस्कृती.
- ३.१९ मूल्य व प्रमाणके.
- ३.२० सामाजीकरणाचे माध्यम - कुटुंब.

४. लघुत्तरी प्रश्न.

- ४.१ समग्र समाजाचा अभ्यास म्हणजे काय?

- ४.२ तुलनात्मक अभ्यास पध्दती म्हणजे काय?
- ४.३ समाजशास्त्राची व्याख्या लिहा?
- ४.४ वस्तुनिष्ठता म्हणजे काय?
- ४.५ समाजशास्त्राचा उदय लिहा?
- ४.६ समाज म्हणजे काय?
- ४.७ समाजाचे एक वैशिष्ट्य लिहा?
- ४.८ सांस्कृतिक मूल्य म्हणजे काय?
- ४.९ समाज संरचना म्हणजे काय?
- ४.१० सामाजिक संस्थेचा अर्थ लिहा?
- ४.११ सामाजिक समूह म्हणजे काय?
- ४.१२ समूह सदस्यत्वाची विशिष्ट पध्दत लिहा?
- ४.१३ प्राथमिक समूहातील भौतिक सानिध्य लिहा?
- ४.१४ दुय्यम समूहातील हस्तांतरणीय संबंध लिहा?
- ४.१५ संदर्भ समूह संकल्पना लिहा?
- ४.१६ संस्कृतीची व्याख्या लिहा?
- ४.१७ अभौतिक संस्कृती म्हणजे काय?
- ४.१८ सामाजीकरण म्हणजे काय?
- ४.१९ मित्रांचा समूह हा एक सामाजीकरणाचे माध्यम लिहा?
- ४.२० व्यक्तिमत्व म्हणजे काय?

५. दीर्घांतरी प्रश्न.

- ५.१ समाजशास्त्राचा अभिज्ञास विषय सविस्तर स्पष्ट करा?
- ५.२ समाजशास्त्राची व्याप्ती सविस्तर स्पष्ट करा?
- ५.३ समाजशास्त्राचे शास्त्रीय स्वरूप स्पष्ट करा?
- ५.४ सामाजिक संरचनेची व्याख्या सांगून सामाजिक संरचनेचे घटक स्पष्ट करा?
- ५.५ सामाजिक संस्थेची व्याख्या सांगून सामाजिक संस्थेची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा?
- ५.६ समाजाची व्याख्या सांगून समाजाची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा?
- ५.७ सामाजिक समूहाची व्याख्या सांगून सामाजिक समूहाची सविस्तर स्पष्ट करा?
- ५.८ प्राथमिक समूहाची वैशिष्ट्ये सविस्तर स्पष्ट करा?
- ५.९ दुय्यम समूहाची वैशिष्ट्ये सविस्तर स्पष्ट करा?
- ५.१० संस्कृतीचा अर्थ व व्याख्या सांगून संस्कृतीचे प्रकार स्पष्ट करा?
- ५.११ संस्कृतीचे घटक सविस्तर स्पष्ट करा?
- ५.१२ संस्कृतीची वैशिष्ट्ये सविस्तर स्पष्ट करा?
- ५.१३ समाजशास्त्राच्या उदयाची पार्श्वभूमी सविस्तर स्पष्ट करा?
- ५.१४ सामाजीकरण म्हणजे काय? सामाजीकरणाची उद्दिष्टे सविस्तर स्पष्ट करा?
- ५.१५ व्यक्तिमत्व म्हणजे काय? व्यक्तिमत्त्वावर संस्कृतीचा पडणारा प्रभाव सविस्तर स्पष्ट करा?
- ५.१६ संदर्भ समूह म्हणजे काय? सविस्तर स्पष्ट करा?
- ५.१७ तुमच्यावर प्रभाव टाकणाऱ्या सामाजिक संस्था कोणत्या? हे सांगून त्या संस्थेची वैशिष्ट्ये सविस्तर स्पष्ट करा?

५.१८ तुमच्या मतानुसार कोणता सामाजिक समूह व्यक्तीच्या जीवनात महत्वाची भूमिका

बजावतो? सकारण स्पष्ट करा?

५.१९ तुमच्या सामाजिकरणाच्या प्रक्रियेत कोणाची महत्वाची भूमिका आहे? सविस्तर स्पष्ट करा?

५.२० तुमच्या व्यक्तिमत्त्वावर प्रभाव टाकणाऱ्या सामाजिक गोष्टीविषयी सविस्तर भाष्य करा?